

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.06.2000
KOM(2000) 375 endelig

**BERETNING TIL DET EUROPÆISKE RÅD
FEIRA, 19.-20. JUNI 2000**

OM ERFARINGERNE MED ÅR 2000-COMPUTERPROBLEMET (Y2K)

(forelagt af Kommissionen)

**BERETNING TIL DET EUROPÆISKE RÅD
FEIRA, 19.-20. JUNI 2000**

OM ERFARINGERNE MED ÅR 2000-COMPUTERPROBLEMET (Y2K)

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning.....	3
2. Koordinering inden for EU – EU’s Y2K-arbejdsgruppe	3
2.1. Baggrund.....	3
2.2. Resultater	4
2.2.1. Atomsikkerhed	5
2.2.2. Energi.....	5
2.2.3. Luftfart.....	6
2.2.4. Søtransport.....	6
2.2.5. Finanssektoren	6
2.2.6. Telekommunikation.....	7
2.2.7. Y2K-informationspolitik	7
2.2.8. EU’s kommunikationscenter.....	8
2.2.9. Civilforsvar og humanitær bistand.....	8
3. Kommissionens bidrag til løsning af Y2K-computerproblemet.....	9
3.1. Rolle og mandat	9
3.2. Organisation	9
3.3. Rapportering.....	9
3.4. Internationalt samarbejde.....	10
3.5. Hjemmeside	10
3.6. Workshops	11
4. Konklusioner	12

1. INDLEDNING

Løsningen af år 2000-computerproblemet (Y2K) var en enestående erfaring af globale dimensioner. Regeringerne blev inddraget på allerhøjeste niveau, men usædvanligt nok kunne man kun opnå begrænsede konkurrencemæssige eller politiske gevinster. På dette område skulle Den Europæiske Unions medlemsstater hver især spille deres egen rolle med forberedelserne til århundredeskiftet. I rapporten fremhæves de vigtigste aktiviteter og resultater, som blev opnået på EU-niveau gennem aktiviteterne i EU's Y2K-arbejdsgruppe og Europa-Kommissionen.

Lige fra begyndelsen erkendte man, at arten og omfanget af Y2K-problemet krævede, at alle – både enkeltpersoner og organisationer – skulle vurdere deres egen risiko og handle ansvarligt for at sikre, at de var ordentligt forberedt. Samtidig stod det også klart, at den mest afgørende faktor for en vellykket løsning på de globale problemer ville være udveksling af oplysninger.

Fra starten var denne fokusering på udveksling af oplysninger en hjælp for dem, der rent faktisk beskæftigede sig med problemet. Efterhånden som man konstaterede problemer med bestemte former for udstyr og software, kunne de, der startede senere, koncentrere indsatsen om bestemte områder og undgå unødvendige undersøgelser. Men efterhånden som fokus flyttede sig, blev behovet for pålidelige oplysninger om andre grupper – kunder, partnere, kritiske tjenester og infrastrukturer og i sidste ende hele handelsnationer - parathed mere og mere indlysende. I sidste ende blev løsningen af Y2K-problemet i de sidste måneder af 1999 hovedsagelig et spørgsmål om at bevare befolkningens tillid på grund af vores stigende afhængighed af informationsteknologi (IT) i hverdagen samt sammenkoblingen og den gensidige afhængighed inden for den moderne industri på globalt plan.

Derfor har regeringer verden over, samtidig med at de sikrede, at deres egne IT-systemer var år 2000-parate, ligeledes lagt vægt på forskellige andre aspekter – at øge bevidstheden hos erhvervslivet og borgerne om karakteren af truslen fra det såkaldte årtusindproblem – og foretaget undersøgelser og offentliggjort omfattende oplysninger om beredskabet inden for deres centrale infrastruktursektorer og ligeledes kontrolleret ressourcerne og planerne hos myndighederne med ansvar for civilforsvar.

Inden for EU var det vigtigste forum for kommunikation og udveksling af oplysninger om Y2K-problemet mellem medlemsstaterne Den Europæiske Unions arbejdsgruppe på højt niveau om Y2K-problemet (EU Y2K WP).

2. KOORDINERING INDEN FOR EU – EU'S Y2K-ARBEJDSGRUPPE

2.1. Baggrund

År 2000-computerproblemet fik virkelig stor politisk opmærksomhed i EU. I juni 1998 fremhævede man i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Cardiff behovet for at udveksle oplysninger om dette spørgsmål og for at overvåge fremskridtene. Ved de efterfølgende møder i Det Europæiske Råd i Wien og Köln fulgte man fortsat udviklingen vedrørende dette problem meget nøje, idet man særligt fokuserede på de potentielle grænseoverskridende risici. Der fandt også drøftelser sted på ministerplan på andre rådsmøder, blandt andet industri, telekommunikation, transport, energi og finans. Et så sammensat problem gjorde det nødvendigt at inddrage mange forskellige sektorer, og derfor

var det vanskeligt at identificere en enkelt organisation, der besad evnen til at behandle alle aspekter af problemet.

Kommissionen har ligeledes været aktiv og hvert kvartal siden september 1997 afholdt workshops med repræsentanter for medlemsstaterne og deltagere fra de europæiske branchesammenslutninger. Trods nytteværdien af disse workshops var der også visse begrænsninger. Blandingen af erhvervsliv og myndigheder hindrede undertiden medlemsstaternes repræsentanter i at fokusere på deres særlige behov for at udveksle oplysninger. Endvidere var medlemsstaternes repræsentanters erfaring og baggrund ikke ensartet, da ikke alle repræsentanter havde samme ansvar og viden inden for disse spørgsmål. Mandatet for deltagerne i workshoppen var uofficielt og blev opfattet som hovedsageligt værende indsamling og udveksling af oplysninger og ikke som fastlæggelse af politikker eller beslutningstagning.

Behovet for en særlig gruppe til behandling af Y2K-spørgsmål på EU-plan blev identificeret på Det Europæiske Råds møde i Köln i juni 1999. I formandsskabets konklusioner (punkt 36) opfordres Kommissionen til at indkalde en gruppe på højt plan, der kan *“...fremlægge forslag til de strategiske afgørelser, der måtte være nødvendige i Den Europæiske Union for at sikre, at afgørende infrastrukturer kan køre videre uden problemer, hvis der skulle opstå edb-problemer i forbindelse med årtusindskiftet.”*

Kommissionen reagerede på denne anmodning ved at indkalde til det første møde i EUY2KWP i juli 1999. På dette første møde blev det aftalt, at gruppen specifikt skulle fokusere på grænseoverskridende spørgsmål i forbindelse med væsentlige aspekter af infrastruktur og tilhørende tjenester. Disse områder blev defineret som de områder, der sikrer samfundets og økonomiens korrekte funktion, navnlig aspekter vedrørende borgernes fortsatte sikkerhed og velvære. De potentielt relevante sektorer omfattede energi, transport, telekommunikation, vandforsyning, finansvæsen, forsyningskæder, sundhedsvæsen, velfærd, toldvæsen og civilforsvar. EFTA-landene blev indbudt til at deltage som observatører og bidrog aktivt til gruppens arbejde.

2.2. Resultater

Gruppen mødtes hver måned i løbet af andet halvår af 1999. Generelt aftalte man diskussionsemnerne for de enkelte møder på det foregående møde, hvilket gav repræsentanterne mulighed for at forberede sig og på forhånd indhente oplysninger fra nationale eksperter inden for specifikke sektorer. Medlemmerne aftalte ligeledes, at man om nødvendigt kunne kommunikere og tage beslutninger ad elektronisk vej. I den forbindelse etablerede Kommissionen et dedikeret, privat internetforum. Mellem møderne blev elektronisk kommunikation og elektroniske forespørgsler rutine.

Man erkendte, at de normale beslutningsprocedurer inden for EU ville være uhensigtsmæssige, da de ikke muliggjorde de hurtige reaktionstider, der var nødvendige inden for Y2K-spørgsmål. I stedet besluttede man, at alle aftaler, der blev indgået inden for gruppen, skulle indgås med konsensus og derefter gennemføres på nationalt plan efter behov.

På sine møder behandlede EUY2KWP en meget lang række emner, og resultaterne af gruppens diskussioner inden for nøgleområderne sammenfattes under de relevante områder.

2.2.1. *Atomsikkerhed*

Et vigtigt emne, som blev taget op på alle møder, var spørgsmålet om atomsikkerhed. Inden for EU blev atomkraftværkernes parathed overvåget nøje, og oplysningerne var let tilgængelige. Der opstod imidlertid usikkerhed vedrørende situationen på værker i CØE og NUS på grund af den generelle mangel på oplysninger fra disse lande og deres tætte geografiske beliggenhed, hvilket gjorde dette til et spørgsmål af særlig betydning for mange EU-lande.

Gruppen bad Kommissionen handle på to fronter. For det første bad man Kommissionen levere så mange oplysninger som muligt om den faktiske situation inden for disse landes atomenergisektor. Kommissionen reagerede ved at indsamle oplysninger fra forskellige kilder, herunder de regelmæssige møder mellem atomsikkerhedsmyndighederne i EU og CØE/NUS, samt fra IAEA, der havde aflagt besøg på anlæg i disse lande.

Det blev klart, at Y2K efter al sandsynlighed ikke ville udgøre nogen direkte trussel mod sikkerheden som følge af driften af kraftværkerne, da ingen sikkerhedskritiske systemer ville blive påvirket på nogen af værkerne. Da visse mindre kritiske overvågningssystemer potentielt kunne blive berørt, var der i stedet brug for at sikre, at sikkerheden på anlæggene ikke ville blive forringet på længere sigt som følge af problemer.

Kommissionen blev derfor bedt om at tilvejebringe finansiering for at bistå atomkraftoperatørerne med at løse problemerne. Det viste sig, at Kommissionen allerede ydede støtte til IAEA's arbejde og finansierede ISTC, STCU og WANO med henblik på at yde bistand på stedet til russiske og ukrainske værker. Efter opfordringen fra EUY2KWP identificerede man et separat budget på omkring 3 millioner euro til finansiering af det resterende behov for bistand i løbet af 2000. Pr. maj 2000 viser det sig, at der virkelig er brug for størstedelen af det budget, der var tildelt Rusland og Ukraine til at afhjælpe problemer i atomkraftværker.

2.2.2. *Energi*

Spørgsmålet om energi og helt specifikt fremstilling og distribution blev ligeledes drøftet regelmæssigt i gruppen. Der blev fokuseret meget på elektricitet som en energikilde, der ikke kan opbevares. Man drøftede stabiliteten inden for elektricitetsnettene i CØE og NUS samt pålideligheden af elektricitet generelt samt ligeledes gas- og olieleverancer fra tredjelande.

Interessen for elektricitetsnettet drejede sig især om muligheden af, at et nedbrud i elnettet ville få konsekvenser for stabiliteten på atomkraftværkerne og ligeledes muligheden af humanitære følger af en udbredt mangel på opvarmning i løbet af januar måned (se afsnit 2.2.9). Som for atomkraftværkerne gik bekymringen navnlig på CØE og NUS. Kommissionen afholdt i juli 1999 en konference om elektricitetsnet med deltagelse af operatører fra EU, CØE og NUS for at skabe øget opmærksomhed om denne trussel og for at udveksle oplysninger om, hvordan man søgte at tage højde for den.

Man drøftede ligeledes forskellige aspekter af andre energikilder, herunder situationen for NATO's olierørledninger, som benyttes til en stor del af flybrændstoffet til de fleste større lufthavne og baser i Vesteuropa. Kommissionen kunne rapportere, at NATO havde arbejdet med modernisering af rørledningssystemet i næsten tre år, og at systemet var blevet fuldt gennemtestet, samt at der var indført nødprocedurer. Gruppen fik også oplysninger om de nødplaner for olieleverancer, som Det Internationale Energiagentur (IEA) havde udarbejdet.

Hvad angår gasproduktion og –distribution har man identificeret behovet for en tættere koordinering på europæisk plan. EU er ligeledes stærkt afhængig af gasleverancer fra udlandet. Norge deltog i aktiviteterne inden for EUY2KWP og holdt de øvrige lande fuldt informeret om sine aktiviteter. Italienske kilder rapporterede om situationen hos de algeriske leverandører, mens finske og tyske administratorer kunne komme med forsikringer vedrørende situationen i det russiske GAZPROM.

2.2.3. *Luftfart*

Som følge af sin særlige karakter blev luftfart generelt håndteret på internationalt plan af reguleringsmyndighederne gennem den internationale civile luftfartsorganisation (ICAO) og af de forskellige operatører gennem den internationale lufttransportsammenslutning (IATA). Inden for EU har Eurocontrol været arbejdet med at koordinere nødplanerne for adskillige EU-lande.

Det særlige aspekt, der blev drøftet inden for EUY2KWP, drejede sig om det eventuelle behov for at forbyde visse selskaber, der ikke overholder bestemmelserne, at flyve til EU-landene og muligvis at forbyde de nationale selskaber at flyve til lande, hvor der var tvivl om paratheden inden for flyveledelsessystemerne. Hensigten med disse diskussioner var at søge at undgå, at medlemsstaterne indtog modstridende holdninger. Man drøftede mulige ordninger, mens årsskiftet nærmede sig, og man formidlede oplysninger om bestemte selskaber og lande. Det viste sig imidlertid, at ingen lande besluttede at træffe sådanne foranstaltninger, og den koordinerede aktion på EU-plan viste sig at være unødvendig.

2.2.4. *Søtransport*

Inden for søfart var der to centrale spørgsmål med konsekvenser ud over de nationale grænser. For det første var det nødvendigt at sikre en konsekvent politik for behandlingen af fartøjer i EU-farvande eller –havne, som ikke havde erklæret deres Y2K-parathed i overensstemmelse med retningslinjerne fra den internationale søfartsorganisation (IMO). På disse områder sammenlignede man de nødplaner, som de enkelte EU-medlemsstater havde udarbejdet for at håndtere deres egen situation, og man fandt, at de var forenelige.

For det andet var paratheden i de enkelte EU-havne og ligeledes inden for toldvæsener og immigrationssystemer generelt af vital betydning med henblik på at sikre, at forsyningskæderne fortsat ville fungere normalt. Generelt fandt man, at de største EU-havne var fuldt bevidste om truslen fra Y2K-problemet og følte, at de var forberedt. Der findes ligeledes et antal informationsteknologisystemer på fællesskabsplan, der anvendes til at udveksle data til brug for det indre marked. Kommissionen har selv udfoldet mange bestræbelser for i samarbejde med medlemsstaterne at sikre, at disse systemer blev forberedt.

2.2.5. *Finanssektoren*

Finanssektoren var særligt truet af Y2K-problemet på grund af dens store afhængighed af informationsteknologiske systemer og aktiviteterernes iboende globale og sammenhængende karakter. Som en konsekvens heraf gennemførte verdens finanssektorer, både den offentlige og den private, en kolossal og i sidste ende meget vellykket, kollektiv indsats for at løse problemet. EU's finansinstitutioner nød i vid udstrækning godt af euroens indførelse, navnlig i forbindelse med fastlæggelse af nødplaner for perioden omkring årsskiftet.

Kvaliteten og omfanget af det eksisterende internationale samarbejde gjorde det således unødvendigt for EUY2KWP at overveje særlige aktioner vedrørende grænseoverskridende

spørgsmål på det finansielle område. Man drøftede Y2K's konsekvenser for forsikringspolicer og erstatningskrav. EU-landene diskuterede den lovgivning vedrørende Y2K og juridiske forpligtelser, der var indført i USA, men havde opfattelsen at der ikke var behov for en tilsvarende lovgivning i nogen af EU-landene som følge af fraværet af visse aspekter, der kendetegner det retslige system i USA, inklusive den generelt mindre proceslyst i EU.

2.2.6. Telekommunikation

Telekommunikationssektoren er ligeledes en global og sammenkoblet sektor, og her krævedes derfor også en international reaktion. I dette tilfælde var det navnlig Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU), der tog ansvaret for at informere sine medlemmer om behovet for at indføre foranstaltninger, og den ydede direkte bistand ved at gennemføre workshops i mindre udviklede regioner. ITU koordinerede ligeledes internationale afprøvningsprogrammer med henblik på at afprøve, hvorvidt de væsentligste teknologier rundt om i verden var Y2K-parate.

Lovgivere og operatører på telekommunikationsområdet over hele Europa var kraftigt involveret i ITU's aktiviteter. Som noget enestående for telekommunikationsområdet oplever man et "normalt" mønster med stor efterspørgsel lige efter hvert årsskifte. I dette tilfælde ventede man, at sammenfaldet med årsskiftet til 2000 ville forværre situationen yderligere. Medlemmerne af EUY2KWP identificerede et behov for, at operatørerne tog hensyn til dette i deres overgangsplaner med henblik på at sikre, at nødtjenesterne inden for telekommunikation fortsat ville fungere korrekt.

2.2.7. Y2K-informationspolitik

Et andet spørgsmål, der ligeledes blev drøftet, var betydningen af en konsekvent Y2K-informationspolitik. Denne bestod af forskellige aspekter - udveksling af oplysninger om situationen i EU med andre regeringer, offentliggørelse af information rettet mod befolkningen og erhvervslivet i EU og endelig rapporter om parathed i tredjelande.

EUY2KWP anerkendte behovet for regional repræsentation i styringsgruppen inden for det internationale Y2K-samarbejdscenter i Washington og bad Kommissionen påtage sig denne rolle. Kommissionen reagerede på denne anmodning ved at udnævne en repræsentant til centret, og den forsikrede også som, at EU var repræsenteret i forskellige andre internationale fora, hvor dette spørgsmål blev behandlet, såsom ICAO, IMO, IEA, IAEA og ligeledes G8-ekspertgruppen om Y2K. Derigennem sikrede man, at EUY2KWP regelmæssigt fik oplysninger om de talrige aktiviteter, der fandt sted inden for de forskellige sektorer på internationalt plan, og ligeledes, at andre deltagere i disse fora var opmærksomme på de aktiviteter, der foregik inden for EU.

Hvad angår levering af oplysninger til offentligheden var det klart, at de enkelte medlemsstater skulle tage hensyn til deres borgeres særlige behov og udvikle den fremgangsmåde, der var bedst egnet til deres nationale situation. Men alle medlemsstater indså værdien af at udveksle detaljerede oplysninger om deres tanker og planer med hinanden og sikre, at der var konsekvens for hele EU med hensyn til de oplysninger, der blev stillet til rådighed om infrastrukturer af grænseoverskridende art.

Med hensyn til offentliggørelse af oplysninger om tredjelande blev det foreslået, at EU's medlemsstater skulle samle de oplysninger, de havde fået vedrørende forberedelserne i landene uden for Unionen, og offentliggøre dem i fællesskab via Kommissionen. Samtidig med at man anerkendte betydningen af at stille sådanne oplysninger til rådighed for EU's

befolkning, lagde man størst vægt på at sikre, at sådanne offentliggjorte oplysninger skulle være nøjagtige, pålidelige og afbalancerede. Man var af den opfattelse, at dette ville blive umuligt at garantere inden for et så kompliceret område, hvor situationen udviklede sig konstant. Endvidere stod det ikke klart, hvorvidt Kommissionen selv har beføjelser til at offentliggøre sådanne oplysninger for enkeltlande uden for Unionen. Man besluttede derfor, at medlemsstaterne i denne sammenhæng skulle handle enkeltvis.

2.2.8. *EU's kommunikationscenter*

Alle EU's medlemsstater besluttede at oprette "tidlig varslings-" eller overvågningsplatforme på nationalt og ofte på regionalt og lokalt plan. Disse platforme var meget forskellige med hensyn til ressourcer og metodologi, men generelt var det hensigten at styrke de eksisterende mekanismer for at reagere i tilfælde af alvorlige forstyrrelser efter midnat den 31. december 1999. De fleste fulgte datoskiftet i global målestok for at kunne udnytte eventuelle tidlige advarsler om problemer og leverede oplysninger rettet mod befolkningen vedrørende den nationale situation.

Kommissionen blev anmodet om at oprette en mekanisme til privat kommunikation mellem medlemsstaterne i løbet af denne periode, som også blev brugt til at overvåge rapporter fra kritiske sektorer og lande med henblik på hurtigt at kunne identificere eventuelle problemer, der måtte kræve en reaktion fra Kommissionen. Foruden arbejdet med at forberede egne systemer for Y2K problemet oprettede Kommissionen derfor Den Europæiske Unions Y2K-overvågnings- og kommunikationscenter (**EU Y2K CC**). Centret blev bemandet af Kommissionens tjenestemænd med kendskab til Y2K-problemerne og til de vitale sektorer, der kunne blive berørt, og havde fuld adgang til de forskellige medier. Centret var åbent 24 timer i døgnet mellem den 31. december 1999 kl. 10.00 frem til den 3. januar 2000 kl. 20.00 (Bruxellestid).

2.2.9. *Civilforsvar og humanitær bistand*

De nationale myndigheder for civilforsvar i EU beskrev deres planer for perioden omkring årsskiftet ved flere lejligheder, herunder specifikke Y2K-workshops og regelmæssige møder for generaldirektorater og udvalg. I de enkelte medlemsstater blev civilforsvarsmyndighederne sat i et højere beredskabstrin end normalt for at kunne reagere på årsskiftet bistået gennem forbedrede og grundigt afprøvede nødplaner udformet med henblik på at løse eventuelle Y2K-fremkaldte nødsituationer.

Kommissionen driver selv tre permanente alarmsystemer for katastrofer. De omfatter atomulykker (ECURIE), ulykker til søs og civilforsvar. Inden for disse systemer blev overgangen til Y2K betragtet som en særlig situation. Selv om de var i konstant alarmberedskab som sædvanlig, var de også koblet sammen med Kommissionens Y2K-center, og tre afdelingsledere og miljøkommissæren holdt sig alle klar og var parat til om nødvendigt at reagere hurtigt. Som situationen udviklede sig blev Kommissionens nødsystemer i stedet for dybt involveret i Erika-katastrofen samt de voldsomme storme, der ramte Frankrig og en række andre medlemsstater.

Det potentielle behov for humanitær bistand til brug ved Y2K-relaterede katastrofer i udviklingslandene blev hovedsagelig drøftet i G8-gruppen og i de relevante fora i FN. I EU bekræftede ECHO, EU's kontor for humanitær bistand, at det også var parat til at reagere på eventuelle Y2K-relaterede nødsituationer på samme måde som på enhver anden begivenhed.

3. KOMMISSIONENS BIDRAG TIL LØSNING AF Y2K-COMPUTERPROBLEMET

3.1. Rolle og mandat

Kilden til Y2K-problemet var et teknisk problem, som kun kunne løses af de enkelte organisationer. Ikke desto mindre betød problemets omfang og behovet for at sikre, at både offentligheden og erhvervslivet blev vel informeret om følgerne og behovet for at reagere enkeltvis, at myndighederne blev kraftigt involveret. Tilsvarende betød muligheden for, at problemet kunne få konsekvenser ud over landegrænserne, at der var krav om, at visse spørgsmål skulle løses på EU-plan.

Der var behov for udveksling af oplysninger mellem erhvervslivet og den offentlige sektor i hele EU for at dele erfaringer og få indblik i paratheden andre steder. Endvidere er mange nøglestrukturer inden for EU, herunder transport, energi, finansvæsen og telekommunikation pr. definition internationale og rummer mange aspekter, der går på tværs af landegrænserne. Der var derfor områder, hvor der måtte træffes beslutninger, der kunne påvirke lovgivere og operatører i flere lande.

Af disse grunde blev Kommissionen involveret aktivt i at bistå andre med at løse problemet samtidig med at sikre, at Kommissionens egne IT-systemer var velforbredte. Dette skete på flere forskellige måder – gennem deltagelse i internationale fora og Y2K-relaterede begivenheder over hele verden, ved at være vært for egne workshops og møder med medlemsstaternes myndigheder, ved at udarbejde statusrapporter om situationen i EU og endelig ved at etablere et Y2K-kommunikationscenter på EU-niveau, der fungerede gennem hele den kritiske periode omkring årsskiftet.

3.2. Organisation

Inden for Kommissionen fungerede det tidligere Generaldirektorat III for Industri (nu GD for Erhvervspolitik) som koordinator i dette spørgsmål. Dette valg blev truffet på et tidligt tidspunkt, hvor man mente, at problemet hovedsagelig var af teknisk art. Dengang havde GD III ansvaret for visse områder under det 4. rammeprogram, navnlig IT-programmet, hvor ansvaret for forskningsprojekter vedrørende metoder til løsning af problemet var placeret. Den væsentligste ekspertise om emnet blev således anset for at ligge hos GD III.

Da de mulige konsekvenser for de væsentlige infrastrukturer blev mere tydelige, blev det hurtigt nødvendigt ligeledes at inddrage mange andre GD'er i arbejdet. En faktor af vital betydning for en vellykket gennemførelse af Kommissionens bestræbelser på at løse problemet var kernen af vidende og engagerede medarbejdere i Kommissionen, der dannede en Y2K-gruppe på tværs af tjenestegrenene (Y2K ISG). Gruppen påbegyndte sit arbejde i begyndelsen af 1999, skønt mange havde behandlet forskellige aspekter af Y2K-problemet inden for deres specifikke sektorer flere måneder forud. Den samlede ekspertise blandt gruppens medlemmer og graden af samarbejde i retning af fælles mål var eksemplarisk for Kommissionen.

3.3. Rapportering

Det mest problematiske aspekt af Kommissionens arbejde med Y2K-spørgsmålet var leveringen af de statusrapporter, der blev udarbejdet efter anmodning fra Rådet og Parlamentet. Statusrapporterne blev udarbejdet på grundlag af oplysninger, som medlemsstaterne leverede i det fælles format i marts, juni og september 1999.

Ikke overraskende indsamlede og rapporterede medlemsstaterne tilsvarende oplysninger til nationale formål hele året igennem, og alle, der beskæftigede sig med Y2K-problemet havde således utroligt travlt, og de nationale rapporteringsfrister faldt sjældent sammen med fristerne på EU-plan. Rapporterne ankom ofte med adskillige ugers forsinkelse og på forskellige sprog. Samtidig indsamlede medlemmerne af Y2K ISG ligeledes oplysninger inden for deres egne sektorer, og integrationen af alle disse informationskilder til et samlet hele var ligeledes en opgave, der krævede en betydelig indsats. De nationale Y2K-koordinatorer havde ligeledes lejlighed til at gennemse rapportudkastene.

Hvis alle trin udførtes uden forsinkelser i forhold til den normale tidsplan, regnede man med, at den tidligste offentliggørelsesdato for en sådan meddelelse ville være omkring 3 måneder. Ikke desto mindre blev den endelige rapport for 3. kvartal, idet den fik højeste prioritering i oversættelsesprocessen, vedtaget i løbet af den første uge af december, og det tog således kun i alt 10 uger at offentliggøre den.

Det er klart, at processen for vedtagelse af officielle meddelelser fra Kommissionen ikke er velegnet til hurtig offentliggørelse af hovedsagelig faktuelle statusrapporter. Hvis et tilsvarende behov for faktuel rapportering til Rådet og Parlamentet opstår på et senere tidspunkt, bør man overveje andre muligheder for at opnå en mere fleksibel tidsplan. Da langt den største forsinkelse opstår i oversættelsesprocessen, kan man overveje at reducere antallet af sprogudgaver. For så vidt som en statusrapport i al væsentlighed er et faktisk dokument baseret på oplysninger fra medlemsstaternes myndigheder og ikke har politiske følgevirkninger, opnår man ikke yderligere fordele ved at få det godkendt af Kommissionen som kollegium. I dette tilfælde bør det være tilstrækkeligt, at man når til enighed inden for de berørte tjenestegrene.

3.4. Internationalt samarbejde

Forskellige aspekter af Y2K-problemet skulle behandles på EU-plan og internationalt plan. Inden for selve EU var møder afholdt af Kommissionen det naturlige forum, hvor både medlemsstaternes myndigheder og erhvervslivet kunne udveksle oplysninger. De overordnede drøftelser på EU-niveau fandt oprindeligt sted på Y2K-workshops og fra juli 1999 på møderne i EUY2KWP. Men sektorerne afholdt ligeledes deres egne møder i både regionale og internationale fora. Kommissionen var repræsenteret ved sektoreksperter fra forskellige generaldirektorater på mange af disse møder, hvor den fungerede som mellemmand for udveksling af oplysninger om situationen i EU til lande uden for EU samt for videregivelse af oplysninger om eksterne aktiviteter til medlemsstaterne.

Ud over sektororganisationerne deltog Kommissionen aktivt i adskillige møder om Y2K, der blev afholdt af FN's informatikarbejdsgruppe, i styregruppen for det internationale Y2K-samarbejdscenter og i G8-landenes Y2K-ekspertgruppe. Inden for disse områder fungerede Kommissionen som mellemmand og lettede strømmen af informationer om situationen i EU til andre lande og rapporterede om andre landes og organisationers fremskridt og aktiviteter til EU's repræsentanter.

3.5. Hjemmeside

For et emne som Y2K-problemet med informationsteknologiens centrale placering blev Internet en vigtig kilde til ajourførte oplysninger. I lyset af de enkelte organisationers konstante fremskridt og den hurtige udvikling inden for emneområder og planer var Internet det eneste medie, der kunne følge med denne situation i konstant forandring. Tusinder af Y2K-hjemmesider blev oprettet over hele verden, og e-mailister med globale Y2K-eksperter

sikrede et tæt samarbejde mellem de teknikere, der beskæftigede sig med problemet. IYCC's og G8-gruppens arbejde blev lettet betydeligt af den elektroniske kommunikation. Oplysningerne på Internet førte til en afklaring af de tekniske spørgsmål, gav indsigt i nye aspekter af problemet, førte til specifikke eksempler på de første problemer i 1999 og gav et indtryk af, hvordan pressen og offentligheden opfattede problemet.

I mere end 2 år drev Kommissionen selv en hjemmeside på serveren i projektkontoret for informationssamfundet, hvorfra der var links til mange nyttige informationskilder om forskellige aspekter af Y2K-problemet. Der var særligt fokus på information fra EU's medlemsstater, hvoraf flertallet havde nationale Y2K-hjemmesider, samt internationale oplysninger om kritiske sektorer fra brancheorganisationer. Alle Kommissionens dokumenter vedrørende Y2K, herunder referaterne af de forskellige workshops og officielle meddelelser, blev offentliggjort på hjemmesiden. Hen imod slutningen af 1999 havde hjemmesiden titusinder af besøgende hver måned. Den blev også tildelt adskillige priser.

Y2K-problemet blev også udvalgt som et centralt emne på Kommissionens hjemmeside Europa i de sidste 4 måneder af 1999. Her gav man en oversigt over problemet rettet mod EU-borgerne på alle Fællesskabets sprog og ledte besøgende videre til andre informationskilder.

Internet fungerede også som et vitalt informations- og kommunikationsværktøj i forbindelse med selve årsskiftet. Specifikke hjemmesider som Global Status Watch (GSW) blev drevet af IY2KCC og fik oplysninger fra nationale Y2K-platforme. Kommissionen fungerede som mirror for GSW-hjemmesiden for at give europæerne bedre adgang til ajourførte og pålidelige oplysninger om kritiske infrastrukturer rundt om i verden. Mod slutningen af året registrerede man 150.000 besøg på mindre end tre dage, omkring 20% af det samlede antal besøg på GSW-systemet, hvilket var udtryk for betydelig interesse. Adskillige private hjemmesider, hvor man kunne udveksle oplysninger, var ligeledes operationelle omkring årsskiftet, herunder YEWS¹-hjemmesiden, som blev drevet af den amerikanske reguleringsmyndighed for atomenergisektoren (US-Nuclear Regulatory Commission, US-NRC), og som indeholdt rapporter fra operatører af atomkraftværker verden over.

Hjemmesiden og dens materiale har fortsat været til rådighed i år 2000. Det er hensigten at lukke hjemmesiden og arkivere dens materiale i juni 2000.

3.6. Workshops

Lige fra begyndelsen anerkendte Kommissionen fordelene ved udveksling af information, og et centralt led i aktiviteterne var således de workshops, der blev afholdt på EU-plan. I begyndelsen fandt disse workshops sted hvert kvartal og omfattede både erhvervslivet og EU-myndighederne. Værdien af disse workshops var så stor, at talerne stillede deres tjenester gratis til rådighed, og alle deltagerne afholdt gerne deres egne udgifter til deltagelse.

Efter anmodning fra Det Europæiske Råd i Wien afholdt Kommissionen i april 1999 et møde med leverandørerne af EU-kritiske infrastrukturer i Bruxelles, hvor man lagde vægt på grænseoverskridende og tværsektorale Y2K-spørgsmål. Mere end 150 deltagere, herunder nationale Y2K-koordinatorer, reguleringsmyndigheder og repræsentanter for både internationale sammenslutninger og erhvervslivet udvekslede oplysninger om deres fremskridt og ønsker med hensyn til lufttransport, søtransport, elektricitet, gas, telekommunikation og atomenergi. Dette forum udgjorde en værdifuld mulighed, hvor de

¹ EWS: Y2K Early Warning System (tidligt varslingsystem for Y2K).

forskellige sektorer i de enkelte EU-lande kunne informere de øvrige om deres fremskridt og planer. Behovet for at tilskynde til en bedre kommunikation mellem de forskellige infrastruktursektorer på lokalt, nationalt og internationalt plan blev identificeret som et spørgsmål af væsentlig betydning.

Den gensidige afhængighed mellem elektricitetsnet og atomkraftværker samt manglen på oplysninger vedrørende situationen i de central- og østeuropæiske lande (CØE) og i De Nye Uafhængige Stater (NUS) førte til, at der blev afholdt en særlig workshop om dette emne i juli 1999. Deltagerne fra elektricitetsindustrien og de offentlige myndigheder med ansvar for regulering af denne sektor fra mere end 25 lande mødtes for at dele deres erfaringer og indgå aftaler om gensidig bistand.

En anden workshop med europæiske infrastrukturleverandører fandt sted i september 1999 og var den første mulighed for at udveksle oplysninger mellem sektorer og lande forud for årsskiftet. I dette tilfælde omfattede de 200 deltagere repræsentanter fra 35 EU-, EØS-, CØE- og NUS-landene. Man fokuserede på nødplaner og –strategier for perioden omkring selve årsskiftet, herunder kommunikation med befolkningen og etablering af nationale nødtjenester.

Det er vigtigt at bemærke, at på grund af tidspress og i mangel af et specifikt budget for Y2K-aktiviteterne blev alle disse workshops afholdt af Kommissionen med uvurderlig hjælp fra medlemsstaterne og erhvervslivet i EU. Programmet blev fastlagt i samarbejde med medlemsstaternes Y2K-koordinatorer, som hjalp med til at identificere talere og deltagere. Inden for Kommissionen afholdt de enkelte generaldirektorater møder om netop deres sektor, hvor de selv ledede panelet og stillede en referent til rådighed, som skulle sammenfatte resultaterne.

På denne måde kunne Kommissionen trække på såvel interne som eksterne ressourcer med ganske få økonomiske udgifter med henblik på at tiltrække et stort antal vidende deltagere og erhverve vigtige og relevante oplysninger. Referaterne af disse workshops kunne hurtigt samles og offentliggøres på Kommissionens Y2K-hjemmeside umiddelbart efter de enkelte arrangementer. Kontakter mellem de forskellige sektorer inden for erhvervslivet og eksperter i andre lande medførte en bedre koordinering og et betydeligt bedre samarbejde inden for EU.

4. KONKLUSIONER

Løsningen af Y2K-problemet har krævet en omfattende, vedvarende og hidtil uset grad af samarbejde på internationalt plan, som involverede både den offentlige og den private sektor. Interessen fra internationale grupper, herunder G8 og det internationale Y2K-samarbejdscenter (IYCC), sikrede Y2K en høj politisk profil og bidrog til at øge bevidstheden og til at overbevise regeringer og organisationer om problemets alvor og behovet for at handle.

Inden for EU har aktiviteterne inden for EUY2KWP og Kommissionen således givet et betydningsfuldt bidrag. EUY2KWP udgjorde et vigtigt forum, hvor de nationale koordinatorer i EU's medlemsstater kunne drøfte spørgsmål af fælles interesse og sikre, at de hele tiden var velinformerede om situationen inden for de forskellige sektorer og i andre lande på en meget åben og gennemsigtig måde.

Arbejdet i EUY2KWP resulterede ikke i større politiske beslutninger. I stedet udvekslede regeringer og embedsmænd oplysninger om deres strategier og aktiviteter igennem en række måneder. EU- og EFTA-landene indførte en konsekvent og overensstemmende metode til

behandling af grænseoverskridende spørgsmål, selvom der måske undertiden var forskel på, hvordan de håndterede Y2K-problemet nationalt.

Man kan derfor konkludere, at EUY2KWP har ydet et betydningsfuldt bidrag til at sikre denne ensartethed. Der er ingen tvivl om, at denne udveksling af oplysninger gav mulighed for, at man kunne lære af hinanden, og for at udvikle og finpudse ideerne sammen. Alene på grund af dette har de forholdsvis begrænsede udgifter i tid og rejser med henblik på møder været en klog investering. Navnlig var den enkle, men effektive kommunikationsstruktur, som blev etableret for at muliggøre udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaternes myndigheder samt nøglesektorer inden for erhvervslivet omkring årsskiftet til 2000 en vigtig succes.

På et andet plan er det også korrekt, at man kan uddrage en lære til senere brug af den måde, hvorpå forskellige lande kunne samarbejde konstruktivt om at løse et fælles problem og de faktiske resultater, man nåede. De særlige omstændigheder vedrørende dette problem var på mange måder enestående – en forudsigelig, aggressiv og nærmest uoverskuelig trussel mod organisationer verden over med mulige økonomiske og sikkerhedsmæssige konsekvenser, en fast skæringsdato, og som navnlig ikke omfattede stærke, nationale konkurrencemæssige interesser.

Ikke desto mindre er graden af åbenhed og gennemsigtighed, som regeringerne udviste i deres indbyrdes kommunikation, evnen til at omgå eller minimere de normalt langsomme og omstændelige administrative reaktioner og godkendelser, moderniseringen af IT-porteføljer, udviklingen af fælles metoder til håndtering af grænseoverskridende trusler og navnlig etablering af nødplaner internationalt inden for mange infrastruktursektorer alt sammen resultater, som kan være til nytte i fremtiden.

Få ledere inden for erhvervsliv og myndigheder vil se deres IT-systemer i helt samme lys igen. Mens informationsteknologien måske en gang blot blev betragtet som et værdifuldt værktøj, er det nu klart, at den er et centralt aktiv, som organisationens fortsatte drift afhænger af. Det er imidlertid væsentligt, at de planer og resultater, som Y2K har givet anledning til, anerkendes og vedligeholdes fremover. Det ville være dybt beklageligt, hvis en stor del af den enorme fælles indsats og de ressourcer, der blev anvendt i forbindelse med udviklingen af disse, gik tabt på grund af manglende visioner og omhu i kølvandet på årsskiftet, hvor opmærksomheden naturligt vendes mod andre spørgsmål.

For EU er forberedelserne til den nært forestående indførelse af euroen som en egentlig valuta bestemt blevet lettere som følge af det arbejde, der er gjort for at løse Y2K-problemet. Mange har behandlet begge problemer samtidig, mens andre kan udnytte det bedre kendskab til deres egne IT-systemer til at gøre forberedelserne lettere. Den finansielle sektor har nu erfaringer fra to overgange – indførelsen af den virtuelle euro i 1999 og århundredeskiftet til 2000, hvor man har kunnet koordinere afprøvningen og udvikle nødplaner, der kan vise sig nyttige ved udgangen af 2001.

Y2K-problemet har været en vigtig påmindelse om informationsteknologiens centrale rolle som grundlag for enkeltorganisationer og verdenshandelen som sådan. I løbet af de første måneder af 2000 er emner som sikker elektronisk handel, beskyttelse mod hackerangreb samt beskatning og privatlivets fred på Internet alle genstand for en intens diskussion på nationalt og internationalt plan. Disse spørgsmål har mange aspekter til fælles med Y2K-problemet og kan derfor nyde godt af den globale synergi og de erfaringer, man har erhvervet gennem løsningen af Y2K-problemet.